

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtlet. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima plačnino že plačano naravnost list. Za oglas in reklamo se plačilo priloži pri vsaki pošiljki. Placati vrata. Sebej. 11.197.

Ali smo za stanovsko neodvisno strokovno organizacijo ali za strankarsko politično orijentirano organizacijo?

(Značilen dopis starega naprednega učitelja z dežele.)

Tudi napredno učiteljstvo je za enotno, neodvisno stanovsko organizacijo. — Za edinstvo, slogo in moč našega stanu. — Obsodba razdora in cepljenja stanovskih vrst. — Naprednost, svobodomiselnost in edinstvo v teoriji in praksi. — Deklaracija nikomur ne zabranjuje političnega delovanja, ona hoče, da vsakdo obdrži svoje prepričanje.

Naprednemu učiteljstvu!

Vabim na sestanek vsega SDS učiteljstva, na katerem se bodo razpravljale važne stanovske zadeve. Naša stanovska organizacija je tik pred razkrojem in ker hočemo, da ostanemo enotni, krepki, toda odločno napredni, zato vabimo vse tovariše in tovaršice, ki so jim na srcu sloga in moč naše organizacije, da se zanesljivo udeležijo tega sestanka dne 8. t. m. (četrtak) ob 7. uri dopoldne v kazinskem poslopiju v Ljubljani, I. nadstropje. Posebnihi vabil ne pošiljam.

Klub učiteljstva SDS za ljubljansko in mariborsko oblast.

Ljubljana, dne 3. julija 1926.

I. Šmajdek l. r., preds.

A. Germek l. r., taj.

»Jutro«, 6. VII. 1926, št. 151.

Učiteljski sestanek.

Dni 2. novembra se bo vršil ob 10. uri dopoldne v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne v Ljubljani važen učiteljski sestanek. Na dnevnem redu so važne zadeve, med drugim poročilo o dosedanjih uspehih naših prizadevanj po srezihi in o delu v bližnji bodočnosti. Pridite na sestanek vsi, ki ste z nami istih mišl, istih nazorov.

Za akcijski odbor:

Luka Jelenc, Ivan Šmajdek.

»Jutro«, št. 250 od 29. X. 1926.

Nova učiteljska organizacija.

V torek, 28. decembra ob 10. dopoldne se vrši v mali dvorani »Kazine« v Ljubljani ustanovno zborovanje »Udruženja okr. učiteljskih društev «Edinstvo». Ker se je izvršil razcep slovenskega učiteljstva, ki je bilo organizirano v ljubljanskem poverjeništvu UJU deloma po celjski skupščini zaradi znanega stališča narodnega in državnega edinstva, deloma zaradi pomejšega sprejema celotne »Slomškove Zveze« v to organizacijo, ki se jo more odlej smatrati za uradniško stanovsko organizacijo, zato si hoče napredno slovensko učiteljstvo osnovati svojo lastno udruženje z izrazito naprednim, svobodomiselnim pogledom glede šole, učiteljstva in prosvete.

»Jutro«, št. 295. od 23. XII. 1926.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu je težak. Nismo ga še dobojevali! Gotov krogi naše družbe absolutno ne marijo osamosvojitve, neodvisnosti in svobode učiteljskega stanu.

Nti vse učiteljstvo ne mara osamosvojitve, se neaveda velikega pomena te osamosvojitve in svobode, ki je neobhodno potrebna za bodočnost učiteljskega stanu.

LISTEK.

ALBN ČEBULAR:

Novakovo „Risanje“.

(Dalje.)

Zakaj bi na začetki z obravnavo navčne in vodravnic: kvadratom oziroma pravokotnikom?!

Ne bodimo akl, kakršni so bili naši učitelji, ki so nas mučili prvo uro z navčnicami in vodravnicami! Čas zori — vsa mi se meobimo v učenca ga oazuimo, kaj je lažje. Proč s šablono, ktera je stara in ne vlačimo je, kakor okliho učitelju in učenca.

Poglejmo: učenca rečemo, na nate v risanko in na tablo vodravnicu i videli bomo, da ta vodravnica ni ravnna, ampak utrivljena — popolnoma krivono, ker prenikja roko v osi komolci! Torej se črta približuje krožnici...

Začnimo delat na prvi list, torej lebo zornio četrtni, kroga ter njegove vzorednice. Na razvijalno v tem pravcu šlie — torej v lokih ravnice na nai grebše za nekaj časa počivati: kadar jih

ga stanu ter za dvig šole in prosvete v narodu in državi.

V veliko zadoščenje pa je lahko pobornikom za deklaracijo in svobodo ter neodvisnost učiteljskega stanu, da nas je tudi ogromna večina demokratov na njihovi strani, ki pa smo zaradi tega prav tako odločno proti temu, da bi se iz naše stanovske organizacije zopet napravila strankarska ekspozitura, katerekoli politične stranke. Tudi smo proti temu, da bi v našem stanu prevladala zopet strankarsko politična orientiranost v stanovskih vprašanjih.

Za svojo svobodo in neodvisnost se hočemo boriti odločno. Prav je povedal zadnji »Učiteljski Tovariš«, da bo s tem morala računati tudi naša javnost, kar ji bomo imeli priliko še povedati mi sami.

Komaj smo se otrsli razdvojenosti strankarstva glede skupnega nastopa stanovskih vrst, ki je bilo v kvar našim skupnim stanovskim interesom ter interesom šole in prosvete v narodu, komaj smo z velikim naporom preprečili nadaljevanje persekucij in krivic, ki so izvirale iz strankarstva, že se hoče zopet razdvojitve učiteljskega stanu, s čemer se ustvarja položaj, da bo učiteljstvo lahko zopet služilo strankam za preganjanje. Hoče se nadaljevanja medsebojnega masševalnega boja med učiteljskim stanom, kakor se je vršil v preteklosti.

Ni umestno izkopavati zopet nam samim umetne, politično strankarske jarkke in prepade, ki so jih izkopavale politične stranke v preteklosti potom svojih zaslepljenih privržencev iz učiteljskih vrst, da so slabile učiteljski stan in da so ga lažje izigravale.

Razdora in razkroja se jim hoče! Zrušiti sloga našega stanu in stanovsko edinstvo v korist političnim strankam in v škodo stanu, ki zaradi strankarstva naj ne bi bil tako enoten in močan, kakor lahko postane. To je tendenca dogodkov tudi v zadnjih dneh. Danes jasno izpregledavamo tudi mi podeželani, toda sledili ne bomo!

Sloga in moč stanu in organizacije je napoti preekstremno razviti strankarski strasti, ki vse stanovske interese brezpogojno in brez premisleka podvra-

na jemliemo, začnimo z diagonalnimi vzorednicami, katere so najboljše prvimi lokom, torej učenca nailaže!

Treba je torej jasne poti iz učenca, potom učenčeve zmožnosti razvijajoče se a jako izbrano premišljeno, da se vidi zlata nit graditve temelja v enem razredu ter polaganje nadstropij, ki imajo iste osnovne oblike, toda vsako leto je razkošneje opremljeno, to so pa — nadaljnji razredi: ne imejmo že v 4. šolskem letu: lepljenje črnilo, svinčnik, pastele in skoraj akvarele, ampak tudi tu ne preobložimo učenca, obdelamo enako po šolskih letih vsak material posebej, da ga bo učenec res tudi obvladal da mu ne bo barva zalila predmeta, kateri bi bil na površju izpeljan, ampak porobljena smotrnost naj vse preveva.

Dalje ne bom obravnaval ker glavno je: 2., 3., 4. šolsko leto, elementarnost podlaga, kajti dalje se že izvaja, samo da io do tu prišel učenec: tudi zato ker največ naših šol je do petrazrednic, torej se mi je zdelo umestno omeniti na te stvari, katere mai bi dopolnile delo ter nai bi se nvaževale.

Če povledamo vaie v akvarelih bi bile tudi jako dobre predvaje v razlavo o

ča strankarskim interesom, četudi rodi to škodo za stan, šolo in prosveto. Ker stranke ne morejo trpeti, da bi bil združen ves učiteljski stan brez kulturnega nasilja v eni organizaciji, potom katere bi vsi skupno branili interese učiteljstva proti vsem strankam, ki bi jih ne upoštevale — slepo slede strankam tudi ti ekstremi in razdvajajo učiteljski stan.

Ne morejo se sprijazniti z mislijo, da bi se v stanu in organizaciji poznali samo kot učitelji in bi kot učitelji skupno delovali na sto in sto poljih, ki so nam dana v korist stanu, šole in prosvete.

Pomislimo moramo, da je ravno strankarstvo, ki je bilo že nezdravo za naš stan, šolo in prosveto, potom prenapetih strankarjev, donášalo našemu stanu največji razdor, ga dovajalo do razkroja in je razpadal naš stan na razne strankarske skupine, ki so se strastno napadale med seboj, stan pa se je s tem slabil. Zato moramo stan obvarovati pred vplivom prenapetih strankarjev, če hočemo, da ostanemo enotni in krepki.

Ni umestno, da igra užaljeno samoljubje svojo vlogo pri tako velikih dogodkih, če se ne da tako ogromna večina terorizirati od peščice manjšine in si ne da vsiliti strankarske orientiranosti in priznanja potrebe razdvojenosti stanu po politično strankarskem naziranju.

Nam na deželi malo imponira, ko vidimo, da vodilni možje hočejo ubiti raje vse svoje prejšnje delo, če se ne izvrši absolutna njihova volja in če želi večina učiteljstva drugače. Kje je tu demokratizem, kje je svobodomiselstvo!? Saj ni treba da smo slepo orodje tujih sil, in da moramo ubogati, kar one narakujejo, sposobni smo, da mislimo s svojo glavo. In če večina učiteljstva tako želi, je treba to upoštevati!

Zato se nam ne zdi primerno, da se hoče večina s silo privesti do drugega stališča. Če se ne da doseči tega takoj legalnim putem, je naravnost neodpustno za one, ki so se toliko vedno sklicevali na legalno uveljavljanje, da sedaj sami razbijajo enotne učiteljske vrste, da izstopajo in druge navajajo k izstopu in delujejo za nelegalno uveljavljanje proti enotni učiteljski organizaciji in proti večini učiteljstva.

Mislimo, da je legalna opozicija častna za vsakogar in ni ponižanje še za tako visoke gospode, če so bili vajeni še tako neomajno komandirati in če jih je moralo učiteljstvo še tako brezpogojno ubogati.

In bojna gesla: demokratizem, naprednost, svobodomiselnost in edinstvo postajajo na ta način v praksi le lažideokratizem, lažisvobodomiselnost, lažnaprednost in lažedinstvo! Tudi nam zunaj se odpirajo oči.

V teoriji se izreka za narodno edinstvo, v praksi se ne pripusti niti stanov-

skega edinstva, ki je prvi pogoj in prvi korak k praktičnemu izvajanju narodnega in državnega edinstva.

Demokratizem je le fraza! V praksi se hoče prav nedemokratično terorizirati ogromno večino in se hoče raje razbiti vse, kakor pripustiti, da obvelja mnenje večine. Če se večina neče pokoriti diktatu, ne morejo sodelovati skupno z drugimi, raje izstopajo in odzunaj izpodkopavajo edinstvo in sloga stanu in organizacije.

Svobodomiselnost je le v teoriji! V praksi se ne dopušča samostojnega mišljenja in se odbija vse, kar se ne oklepa njih tesnih, često zastarelih nazorov. Absolutno se hoče s terorjem obvladati vse učiteljstvo in se ne trpi učiteljstva, ki samostojno misli. Iskrenost svobodomiselstva se zrcali v vednem povdarjanju, da je prosto vstopiti vsakomur v organizacijo, da je organizacija nestrankarska, da je vsakomur zajamčena svoboda mišljenja ter politična in verska svoboda. V praksi je pa motiviran izstop tudi s tem, da je pristopila Slomškova zveza. To ni svobodomiselnost, taka motivacija kaže na duhovno in kulturno nasilje.

Svobodomiselnost pobornikov deklaracije se pa kaže v največji meri ravno v tem, da učiteljska organizacija glasom deklaracije nikomur ne zabranjuje političnega delovanja, nasprotno: ona hoče, da vsakdo obdrži svoje prepričanje, pa naj se režimi menjajo, kolikor hočejo. Oni želijo značaje, da goje značaje. Oni žele, da branijo vsakega učitelja, ki se mu godi krivica in mu s tem ohranijo značaj.

Tudi napredni hočejo biti poborniki deklaracije v praksi in ne samo v teoriji. Saj je »Učiteljski Tovariš« pisal, da smo v organizaciji samo učitelji. Napredni so pa oni učitelji, ki streme za napredkom in moderniziranjem šolstva, ki streme resno za povzdigo svoje stroke in stanu v blagor naroda in države, ne pa samo oni, ki hočejo biti samo napredni s svojim politično strankarskim pripadništvom tej ali oni politični stranki. Visoka inteligenca, strokovna in stanovska izobrazba, sposobnost in zavest, to je edino merilo za naprednost v strokovni organizaciji in v marsikaterem pogledu tudi izven nje! Strankarska naprednost brez teh zdravih temeljev je puhla naprednost, je lažnaprednost!

Ker smo napredni, zato tudi ne jemljemo v zakup ne naprednosti ne svobodomiselnosti in ne narodnega in državnega edinstva.

Tri stanke naprednega učiteljstva ste sklicali, a na nobenem vas ni pooblastila večina naprednega učiteljstva.

Star napreden učitelj.

prelivanju barv: dve barvi različni m/m presledak med njima, drugi del učinek, ko smo potegnili in spoili s čopičem obe barvi: vaie v mešanju oziroma prelivanju barv, kakor nai pada učitelju učenca.

Delo v detailih je tudi jako dobro izpeljano. G. ravnatelju Novaku in Učiteljski tiskarni moramo biti hvaležni za tako požrtvovalnost, za tako toplo knjižo o risanju, katera bo posvetila kakor luč v temo, katera je, kakor ni še izšla nobena naša knjiža, obdelana strokovno v tako lepi barvni harmoniji. Bo nai učitelju vodnik in šola, katera si io bo nabavila, bo krenila popolnoma na drugo pot risanja, katerega zavzema danes.

Ko sem prijel delo v roko, sem ga prijel z veseljem, ko ga onazujem sem ga vedno bolj vesel, ker vidim, vani porloženo ljubezno do lenega dobrega, nlemeniteva, ko vidim, da se je v njem okonala čista duša, ki plava v iskanju, kako dvigne risanje samo, kako dovede učenca na pravo pot in razgetne pred njim tajno prirodo, ga nanči onazovati, kajti učenec šele ob delu ve da nič ne ve, kakor tudi mi sami: porleimo: zatistimo si oči in si povejmo, kaj vidimo skozi okno, skozi katero gledamo v

svoji sobi že vse svoje življenje, naštel bomo. Ne porleimo skozi okno! pa to skiciramo, ali na storimo to zvečer pod naslovom: »Pogled z mojega okna«, porleimo zjutraj, primerjajmo!! Sedaj šele vidimo kaka zakladnica je knjiža o risanju, ki ne nudi samo spretnosti ampak ostri onazovanje ter utruje pravilno zaznavanje. To našo sliko si utisnimo v spomin, ne kritikuimo preveč učenca, ker še mi, ki si mislimo, ker smo učitelji, da imamo nekaj več soli v glavi kakor učenec — moramo narediti zjutraj strogo korekturo na naši sliki, zato tudi ne smemo zahtevati od učenca, da nam bo on naredil prav dobro po svoji predstavi, ki je na dosti bolj nomanikliiva, ker on na v 1/2 slabije zazna, ker ne pozna posameznih delov, ker ga navadno vsi ne zanimajo — učenec zazna tisto, kar razume, kar mu je na nelasno, onusti — taka je njegova slika: mi smo pa, kakor pravi g. Novak, tisti, kateri raztelesimo vse, razložimo vsak del posebej, zopet sestavimo dele v celoto — učenec zna sedaj vse in delo je kar najbolj popolno enako predstava.

(Konec.)